

ROMÂNIA
MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII, TINERETULUI ȘI SPORTULUI
UNIVERSITATEA "1 DECEMBRIE 1918" ALBA IULIA

ȘCOALA DOCTORALĂ
DOMENIUL CONTABILITATE

**POLITICI ȘI TRATAMENTE CONTABILE PRIVIND PARTICIPAȚIILE ȘI
INVESTIȚIILE FINANCIARE**

Coordonator științific:
Prof.univ.dr. Sorin Briciu

Doctorand:
Iustin Atanasiu POP

2010

CUPRINS

LISTA FIGURILOR
LISTA TABELELOR
LISTA GRAFICELOR
LISTA ABREVIERILOR

INTRODUCERE

MOTIVAȚIA ȘI IMPORTANȚA CERCETĂRII

Stadiul cunoașterii și reglementările naționale și internaționale în domeniul cercetat
Metodologia cercetării științifice

1. CARACTERIZAREA GENERALĂ A CONCEPTELOR DE PARTICIPAȚII ȘI INVESTIȚII FINANCIARE

Obiective urmărite

Metode de cercetare utilizate

- 1.1. Definiții și delimitări privind conceptul de participații financiare
- 1.2. Definiții și delimitări privind conceptul de investiții financiare
- 1.3. Raportul: participație – investiție financiară
- 1.4. Coordonate contabile actuale ale participațiilor și investițiilor financiare
- 1.5. Motivația plasamentelor în participații și investiții financiare
 - 1.5.1. Motivația plasamentelor în participații financiare
 - 1.5.2. Motivația plasamentelor în investiții financiare
- 1.6. Concluzii preliminare

2. POLITICI ȘI TRATAMENTE CONTABILE PRIVIND PARTICIPAȚIILE FINANCIARE

Obiective urmărite

Metode de cercetare utilizate

- 2.1. Tipologia participațiilor la capitalul societăților comerciale
- 2.2. Tipologia asociațiilor în participație
- 2.3. Tipologia participațiilor în grupurile de întreprinderi
 - 2.3.1. Forme empirice de manifestare a participațiilor în grupurile autohtone
 - 2.3.2. Modele grafice de prezentare a participațiilor în grupurile autohtone neclasificate
- 2.4. Considerații generale privind deținerea și clasificarea conceptelor operante în sistemul fluxurilor participațiilor din economia românească
 - 2.4.1. Conceptul de flux financiar contabil al participațiilor
 - 2.4.2. Componentele fluxului financiar contabil al participațiilor
 - 2.4.3. Obiectul fluxului financiar contabil al participațiilor
 - 2.4.4. Subiecții interveniți în realizarea fluxurilor informațional contabile ale participațiilor
 - 2.4.5. Modalități de manifestare a fluxului informațional contabil privind participațiile
- 2.5. Stadiul actual al cercetării privind participațiile
 - 2.5.1. Modul de reflectare a participațiilor în literatura de specialitate străină
 - 2.5.2. Modul de manifestare a participațiilor în economia românească
 - 2.5.3. Piața neorganizată a participațiilor
- 2.6. Recunoașterea, derecunoașterea și evaluarea în situațiile financiare a participațiilor
- 2.7. Concluzii preliminare

3. POLITICI ȘI TRATAMENTE CONTABILE PRIVIND INVESTIȚIILE FINANCIARE

Obiective urmărite

Metode de cercetare utilizate

- 3.1. Structura investițiilor financiare din perspectiva investitorului

- 3.1.1. Investiții financiare active
- 3.1.2. Investiții financiare pasive
- 3.2. Tipologia investițiilor financiare active
 - 3.2.1. Forme și modalități de manifestare a investițiilor financiare pe piața de capital
 - 3.2.2. Forme și modalități de manifestare a investițiilor financiare pe piața monetară
 - 3.2.3. Interferențe între piața monetară și de capital – swapul
- 3.3. Tipologia investițiilor financiare pe piața de capital din România
 - 3.3.1. Investiții financiare în titluri tranzacționate la Bursa de Valori București (BVB)
 - 3.3.2. Investiții financiare în titluri tranzacționate la Bursa de Valori București (BVB) – PIAȚA RASDAQ
 - 3.3.3. Investiții financiare în instrumente financiare derivate tranzacționate la Bursa Monetar Financiară și de Mărfuri Sibiu (BMFMS)
 - 3.3.4. Interferențe între bursa de mărfuri și piața de capital – switchul
- 3.4. Recunoașterea, derecunoașterea și evaluarea investițiilor financiare
 - 3.4.1. Recunoașterea investițiilor financiare
 - 3.4.2. Derecunoașterea investițiilor financiare
 - 3.4.3. Evaluarea investițiilor financiare
- 3.5. Concluzii preliminare

4. STUDIU EMPIRIC PRIVIND CORELAȚIA DINTRE PARTICIPAȚII ȘI RESPECTIV INVESTIȚII FINANCIARE CU INDICELE BET

Obiective urmărite

Metode de cercetare utilizate

- 4.1. Elaborarea modelului teoretic pentru studiul empiric efectuat
- 4.2. Formularea ipotezelor studiului empiric efectuat
- 4.3. Testarea ipotezelor
 - 4.3.1. Testarea ipotezei I.1. Investițiile determină indicele BET
 - 4.3.2. Testarea ipotezei I.2. Indicele BET determină investițiile
 - 4.3.3. Testarea ipotezei I.3. Total active determină investițiile
 - 4.3.4. Testarea ipotezei I.4. Total active determină participațiile
 - 4.3.5. Testarea ipotezei I.5. Investițiile determină participațiile
 - 4.3.6. Testarea ipotezei I.6. Participațiile determină investițiile
 - 4.3.7. Testarea ipotezei I.7. Participațiile determină indicele BET
 - 4.3.8. Testarea ipotezei I.8. Indicele BET determină participațiile
- 4.4. Concluzii preliminare

5. CONCLUZII GENERALE ȘI PERSPECTIVE ALE CERCETĂRII

- 5.1. Concluziile cercetării efectuate
- 5.2. Limitele cercetării întreprinse
- 5.3. Perspective viitoare ale cercetării

Referințe bibliografice

Articole științifice de specialitate
Cărți și lucrări de specialitate
Reviste
Legislație
Site-uri INTERNET

1. CARACTERIZAREA GENERALĂ A CONCEPTELOR DE PARTICIPAȚII ȘI INVESTIȚII FINANCIARE

Primul capitol a fost desfășurat pe parcursul a șase subcapitole în cadrul cărora s-a tratat următoarea problematică:

- definiții și delimitări privind conceptul de participații financiare;
- definiții și delimitări privind conceptul de investiții financiare;
- raportul dintre participație și investiție financiară
- motivația plasamentelor în participații și investiții financiare

Acest capitol se încheie cu o serie de concluzii preliminare pe care le prezentăm în cele ce urmează.

În aprecierea noastră conceptele abordate în cadrul acestui demers științific erau insuficient clarificate în literatura de specialitate contemporană. Așa după cum am prezentat în cadrul acestui prim capitol există (am identificat) o multitudine de criterii în funcție de care conceptele de participații și investiții financiare pot fi delimitate și mai apoi definite.

Raportat la prezentate apreciem că *participațiile* și *investițiile financiare* sunt două concepte economice care se suprapun parțial. Am arătat faptul că în contextul referențialul contabil internațional (IAS/IFRS), participațiile și investițiile financiare pot fi redefinite în termeni de *instrumente financiare*.

În opinia noastră, “participația” devine o categorie contabilă, ea fiind o componentă a patrimoniului, în viziunea contabilă clasică, respectiv a resurselor economice controlate de întreprindere, în viziunea contabilă modernă a Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (IFRS). În aceste condiții, am considerat că, accepțiunea contabilă modernă de “resurse economice controlate de întreprindere” nu este o negație a accepțiunii contabile clasice de “patrimoniu” ci doar o adaptare la realitatea economică pentru că “orice resursă contabilă, atrasă în circuitul economic, în măsura în care este investită și folosită, devine patrimoniu”¹.

Apreciem faptul că, în viziune contabilă, conceptul de participație trebuie abordat și interpretat prin raportare la principiul entității economice potrivit căruia “întreprinderea trebuie să contabilizeze propriile sale tranzacții, și nu pe cele ale proprietarilor (deși – n.n.) creatorii unei întreprinderi, indiferent de forma ei juridică, sunt proprietarii. Ei consimt să transfere întreprinderii create dreptul de proprietate pe care îl au asupra unor resurse economice, cu speranța că o gestiune eficientă a afacerii le-ar putea aduce avantaje economice viitoare. Altfel spus, întreprinderea se constituie ca o entitate distinctă care deține un patrimoniu (resurse economice și datorii)”².

¹ Horomnea E., *Lexicon contabil – financiar armonizat cu Directivele Europene și Standardele Internaționale de Contabilitate*, Editura “SEDCOM LIBRIS”, Iași, 2003, pag. 109;

² Feleagă N., Malciu L., Bunea St., *Bazele contabilității – o abordare europeană și internațională*, Editura Economică, București, 2002, pag. 24

Susținem în conformitate cu această abordare și interpretare că: participația este un activ contabil (resursă economică) pentru întreprinzător (investitor) și un pasiv contabil (capital) pentru entitatea economică individuală sau de grup deținătoare.

Prin urmare, am *demonstrat* faptul că participația devine “materie contabilă” pe linia unui “flux de capital: emițător - receptor” în măsura în care una sau ambele entități cad sub incidența obligației legale de a-și organiza și conduce contabilitate proprie.

În opinia noastră delimitarea celor două concepte s-ar putea rezuma la :

- Investiții financiare – investiții realizate pe o piață reglementată;
- *motivația investițiilor financiare la investitori se regăsește în identificarea unor oportunități reale de plasament în valori mobiliare de natură să maximizeze rentabilitatea pe unitatea de risc investițional, în raport cu alternative tradiționale de plasament a resurselor financiare disponibile*
- Participații – investiții realizate pe termen lung și/sau pe o piață nereglementată (slab lichidă – slab reglementată)
- *motivația participațiilor la investitor apare în momentul în care noua entitate în cadrul căreia se imobilizează resurse vine să sprijine activitatea investitorului, asigurându-i o poziție mai puternică pe piață.*

În aceste condiții am opinat faptul că instrumentele financiare care compun cele două concepte, de participații și investiții financiare, se caracterizează printr-o serie de **elemente comune** cum ar fi: ambele reprezintă pentru posesor un activ financiar; ambele reprezintă pentru emitent un element de pasiv și ambele pot face obiectul tranzacțiilor atât pe piețe organizate (burse de valori mobiliare) cât și pe piețe neorganizate (tranzacții care au loc în afara bursei de valori mobiliare).

În opinia noastră instrumentele financiare care compun cele două concepte, de participații și investiții financiare, se caracterizează printr-o serie de **elemente distinctive**, și anume: participațiile reprezintă un activ financiar imobilizat; investițiile financiare reprezintă un activ financiar circulant; participațiile deținute reprezintă la emitent un element de capital propriu; investiția financiară deținută reprezintă la emitent fie un element de datorie, fie un element de capital propriu; participațiile certifică dreptul de proprietate asupra emitentului; investițiile financiare nu certifică întotdeauna dreptul de proprietate asupra emitentului.

Dacă ne raportăm la aceste elemente putem afirma faptul că între participații și investiții financiare pot fi sesizate și anumite puncte de demarcație, care le delimitează.

Concluzionăm că **pentru a putea fi participație financiară** investitorul trebuie: să o achiziționeze cu intenția de a o păstra o perioadă mai îndelungată, să manifeste interes în modul de desfășurare a activității emitentului, suma achitată pentru achiziționarea titlurilor nu poate fi un criteriu relevant și să reprezinte la emitent un instrument de capital. În aceleași condiții **pentru a putea fi investiție financiară avem în vedere** trebuie avute în vedere următoarele aspecte: a) finalitatea: investitorul o cumpără în scop speculativ; b) ea reprezintă la emitent: datorie financiară și/sau instrument de capital; c) suma achitată pentru achiziționarea titlurilor nu considerăm că este relevantă, în condițiile în care investiția se face în funcție de excedentul de fond de rulment degajat la un moment dat de activitatea economică a investitorului; și d) **INTENȚIA** cumpărătorului, considerăm ca fiind decisivă în momentul contabilizării unor astfel de instrumente.

În finalul acestui prim capitol această delimitare s-a vrut susținută și printr-o analiză comparativă între motivațiile investitorului în a alege una dintre cele două forme de manifestare a investițiilor pe termen lung și/sau pe termen scurt.

2. POLITICI ȘI TRATAMENTE CONTABILE PRIVIND PARTICIPAȚIILE FINANCIARE

Al doilea capitol a fost desfășurat pe parcursul a șapte subcapitole în cadrul cărora s-a tratat următoarea problematică:

- tipologia participațiilor la capitalul societăților comerciale;
- tipologia asociațiilor în participație
- tipologia participațiilor în grupurile de întreprinderi;
- considerații generale privind definirea și clasificarea conceptelor operante în sistemul fluxurilor participațiilor din economia românească;
- stadiul actual al cercetării privind participațiile
- recunoașterea, derecunoașterea și evaluarea în situațiile financiare a participațiilor

Acest capitol se încheie cu o serie de concluzii preliminare pe care le prezentăm în cele ce urmează.

Pe parcursul acestui capitol am încercat să realizăm o recenzie a literaturii străine în materie. Este de remarcat faptul că în accepțiunea literaturii de specialitate din străinătate termenul de „financial participation” în speță, participații financiare, desemnează modul de participare al angajaților la profitul entităților economice în cadrul cărora își desfășoară activitatea.

Economia de piață românească aflată în ipostaza de economie emergentă este caracterizată de o lipsă de maturitate a operatorilor economici autohtoni care s-a reflectat în modul de manifestare a acestora pe piață. În procesul de globalizare economică s-a simțit nevoia concentrării capitalurilor și pe piața românească. Am identificat două faze a concertarea acțiunilor operatorilor economici s-a făcut în prima fază la un nivel contractual care are la bază *legături contractuale* și mai apoi la nivel financiar care are la bază *legături financiare*, legături care reflectă o relație de proprietate între emitent și deținător (investitor).

Considerăm că cele două tipuri de legături nu se exclud una pe cealaltă ci se pot manifesta concomitent motiv pentru care am prezentat în cadrul acestui capitol un studiu de caz relevant. Pentru acest demers s-a folosit pentru ilustrare cazul ROMVEST, un grup de operatori economici autohtoni, pe care l-am denumim un “grup de întreprinderi neclasificat”, pe considerentul că este o combinație complexă de legături contractuale și de capital aflate sub controlul unei sau unui grup de persoane care acționează preponderent în interes personal. În consecință, dacă interesul persoanei sau grupului de persoane care controlează “afacerea” nu impun, astfel de “grupuri de întreprinderi neclasificate” ies, adesea, de sub incidența referențialelor contabile care impun consolidarea conturilor anuale.

Propunerea noastră în astfel de cazuri, este ca alternativă la situațiile financiare consolidate ar putea fi o analiză grafică prin intermediul unui indicator pe care l-am denumim „**Gradul de stabilitate a grupului în raport cu evoluția economică**” a cărui calculare și reprezentare grafică ar permite o vizualizare a distribuției activității unui grup în raport cu activitatea societății mamă și care ar putea transmite o idee cu

privire la distribuirea riscului economic în raport cu domeniul în care aceasta activează.

Din punct de vedere al tehnicii contabile reglementate în România, în raport cu detalierea postului “participații în afara grupului” în “titluri de participare strategice” și în “interese de participare” am opinat faptul că în cadrul postului “titluri de participare strategice” ar trebui trecute titlurile de participare deținute la unitățile la care se urmărește creșterea cotei de participare în scopul atragerii lor în cadrul grupului, iar la postul “interese de participare” ar trebui trecute titlurile de participare deținute la unitățile care nu reprezintă un interes special privind activitatea, ci doar se urmărește obținerea dividendelor în mod regulat, în funcție de performanțele specifice ale unităților respective.

În aceste condiții, am propus, de asemenea, introducerea unui indicator care să evalueze capacitatea de creștere a grupului prin raportarea indicatorului „**Gradul de stabilitate a grupului în raport cu evoluția economică**” la doi noi parametri și anume “titluri de participare strategice” și “participații în curs”, pe care l-am numit în continuare “**Evaluarea potențialului de creștere a grupului**”.

Am reliefat prin proiecțiile grafice pe care le-am prezentat, potențialul creșterii cotei de participare deținute de o societatea, prin redistribuirea cifrei de afaceri conform cotei de participare din dreptul “participațiilor în curs” în „participații strategice” sau în „participații în cadrul grupului”. Prin acest indicator, se poate aprecia potențialul creșterii grupului prin redistribuirea cifrei de afaceri aferentă participațiilor strategice, care, o dată mărită cota la 50%, vor deveni participații în cadrul grupului.

În cadrul referențialului contabil internațional IAS 28 “*Investiții în entități asociate*” recunoaște că “o entitate poate să dețină opțiuni pe acțiuni, opțiuni de cumpărare de acțiuni, instrumente de capitaluri proprii sau datorii care pot fi convertite în acțiuni obișnuite, sau alte instrumente financiare care au potențialul, dacă sunt exercitate sau convertite, să îi confere putere de vot adițională sau să reducă puterea de vot a altei părți cu privire la politicile financiare și operaționale unei entități (adică drepturi de vot potențiale)³.”

Cu privire la natura și conținutul acestor instrumente financiare *considerăm* că ele exprimă transformarea unui derivat financiar într-un activ financiar care să permită exercitarea unui element de control asupra emitentului. Având în vedere toate aceste aspecte prezentate în raport cu opțiuni pe acțiuni, opțiunile de cumpărare de acțiuni, instrumente de capitaluri proprii sau datorii care pot fi convertite în acțiuni obișnuite, sau alte instrumente financiare care au potențialul, dacă sunt exercitate sau convertite, *considerăm* că, în condițiile în care obiectul contractului se realizează prin solicitarea transferului dreptului de proprietate a acțiunilor care vin să-i consolideze poziția de control în cadrul emitentului, acestea ar trebui evidențiate ca și participații în curs fapt ce ar trebui prezentate în mod expres în cadrul informațiilor suplimentare oferite cu ocazia întocmirii situațiilor financiare.

O astfel de abordare ar permite o delimitare și mai clară a politicilor investiționale a investitorului delimitând mult mai clar elementele speculative de cele investiționale pe termen lung. *Opinăm faptul că orice element care ar putea transmite un plus de informație utilizatorului de date este binevenit, de aceea efortul profesionistului contabil trebuie îndreptat în acele zone în care poate da cât mai multe informații și cât mai exacte legate de politicile financiare și operaționale ale investitorului.*

³ IFRSs™ 2009 IAS 28, pag. 1227, 8

În continuare am arătat că participarea la majorarea de capital spre deosebire de achiziția de titluri deja emise se aseamănă cu participarea la constituirea unei noi entități, ea generând fluxuri informaționale ce se vor reflecta atât în situațiile financiare ale emitentului cât și în situațiile financiare ale investitorului. În acest caz are loc apariția unor drepturi (dreptul de proprietate asupra emitentului) în schimbul transferului de active dinspre investitor spre emitent. Acest proces presupune existența a două fluxuri: ***fluxul de transfer de drepturi*** și ***fluxul de transfer de active***.

În cazul oragnizării entităților economice în grupuri de firme am arătat faptul ca am identificat două tipuri de fluxuri și anume: ***fluxuri intragrup*** și ***fluxuri extragrup***.

Am opinat faptul că în cazul fluxurilor intragrup în funcție de perioada de transfer a resurselor putem identifica fluxuri permanente și fluxuri cu caracter temporar. În opinia noastră fluxurile permanente apar în cazul participării la capitalul social al unei entități ce aparține grupului fie prin majorare de capital fie prin participarea la crearea unei noi entități ce aparține grupului. Fluxurile intragrup cu caracter temporar presupun un transfer de resurse pe o perioada limitată în timp (împrumuturi în cadrul grupului).

În cazul fluxurilor extragrup (fluxuri generate de elemente din cadrul grupului cu elemente din afara grupului) putem delimita, în funcție de efectul lor asupra structurii grupului, doua mari categorii și anume fluxuri de grup și fluxuri nongrup pe care le-am și definit.

Concluzionăm că procesul de contabilizare a participațiilor presupune delimitarea procesului investițional sub cele două mari categorii idendificate în cadrul acestei cercetări și anume ***participația în cadrul contractului de asociere în participație*** și ***participația în cadrul unei noi entități juridice***.

3. POLITICI ȘI TRATAMENTE CONTABILE PRIVIND INVESTIȚIILE FINANCIARE

Al treilea capitol a fost desfășurat pe parcursul a cinci subcapitole în cadrul cărora s-a tratat următoarea problematică:

- structura investițiilor financiare din perspectiva investitorului;
- tipologia investițiilor financiare active
- tipologia investițiilor financiare pe piața de capital din România
- recunoașterea, derecunoașterea și evaluarea investițiilor financiare

Acest capitol se încheie cu o serie de concluzii preliminare pe care le prezentăm în cele ce urmează.

Nevoia de cercetare științifică în contabilitatea/contabilizarea instrumentelor financiare este cu atât mai acută cu cât efectul materializării acestora pe piețele de capital este evident la ora actuală înm toată lumea. O subevaluare a trinomului care stă la baza contabilității recunoaștere/evaluare/derecunoaștere pentru instrumentele financiare a declanșat cea mai mare criză financiară a acestui început de secol, cu efecte de amploare globală, încă imprevizibile.

În acest sens apreciem: Culegerea, prelucrarea și comunicarea datelor din sfera de cunoaștere a contabilității este guvernată de un ansamblu de norme, principii, reguli și proceduri. În acest mod, este posibilă soluționarea optimă a problemelor de contabilitate, precum și de obținerea unor informații relevante, compatibile și comparabile⁴.

Diversitatea instrumentelor financiare a fost amplu prezentată pe parcursul acestui capitolului intitulat *Politici și tratamente contabile privind investițiile financiare*, tocmai pentru a putea permite profesionistului contabil să aprecieze relevanța identificării unor metode cât mai elaborate de prezentare pertinentă a informațiilor contabile în cadrul unor note explicative suplimentare.

Multitudinea instrumentelor financiare cu care se operează astăzi pe piețele financiare precum și gradul de sofisticare la care s-a ajuns fac ca: acțiunile, obligațiunile, contractele futures, contractele forward și opțiunile să ne arate gradul de dezvoltare a pieței tranzacțiilor financiare, și obligă la furnizarea (punerea la dispoziția investitorilor) tuturor elementelor care pot influența politicile economice a oricărui jucător de pe piață. Am arătat că principalele componente ale pieței financiare sunt: piața de capital în care “mișcarea” fondurilor bănești se realizează cu ajutorul titlurilor de valori mobiliare și derivate ale acestora și piața monetară în care “mișcarea” fondurilor bănești se realizează prin folosirea instrumentelor bancare (conturi, depozite la termen, certificate de depozit etc.).

De asemenea am arătat faptul că pe piața de capital se regăsesc, de regulă, ofertanții și utilizatorii de fonduri bănești pe termen mediu și lung, capitalurile fiind disponibile pentru perioade de timp care depășesc granița unui an calendaristic. Pe piața

⁴ Horomnea E., *Fundamentele științifice ale contabilității. Doctrină. Concepte. Lexicon.*, Editura Tipografică Moldova, Iași, 2008, pag. 303

monetară se regăsesc, de regulă, ofertanții și utilizatorii de fonduri bănești pe termen scurt, sub un an. În opinia noastră consistența pieței monetare este dată de mobilizarea de către bănci a resurselor bănești disponibile sub forma depunerilor și depozitelor bancare și replasarea lor sub forma creditelor pe termen scurt și lung în condițiile unor diverse sisteme de garanții bancare.

Considerăm că datorită complexității tranzacțiilor de pe piețele financiare și monetare au determinat apariția încă din anul 1980 a unui instrument financiar care asigură o legătură dintre cele două piețe și anume swapul. Inițial, cele mai comune swapuri au fost *swapurile de valute*, dar, odată cu creșterea volatilității ratei dobânzii, *swapurile de rate ale dobânzii* devin mai comune.

Dezvoltarea bursei de mărfuri în paralel cu dezvoltarea piețelor financiare au dat naștere unui instrument financiar care asigură interferența dintre aceste piețe și anume switchul. Switch – ul apare ca un derivat financiar care presupune anularea unui angajament față de o anumită dată (luna) de livrare a unor bunuri, simultană cu acceptarea unui angajament similar, la o altă dată (luna) de livrare, a aceluiași produs, procedură cunoscută sub denumirea de “rolling forward”. Așa după cum am prezentat în accepțiunea generală a termenului preluat de literatura de specialitate din România, el reprezintă o *variantă a operațiilor de contrapartida care se bazează pe existența unui acord de plăți și pe funcționarea unui cot de clearing care determină echilibrul schimburilor reciproce*. În această accepțiune operațiunile de switch reprezintă o formă mai complicată de barter care implică un lanț de cumpărători și vânzători pe diferite piețe.

În cadrul procesului de definire a conceptului de investiție financiară am opinat faptul că *investiția financiară* este un instrument financiar derulat pe o piață financiară (de capital) și/sau monetară (bancară) reglementată și supravegheată. Preciemi faptul că această accepțiune nu intră în conflict cu referențialele contabile actuale, în special referențialul contabil internațional (IAS/IFRS), care sunt preocupate de a elabora și fundamenta categorii contabile cuprinzătoare, generalizabile.

Apreciem că, cele mai semnificative investiții financiare sunt cele care vor fi, sau vor putea fi decontate în instrumente de capitaluri proprii și titluri de credit negociabile pe piața de capital. Sub acest aspect, contractele care generează instrumente financiare s-ar putea diviza în contracte financiare care *generează investiții financiare* și contracte comerciale care *generează creanțe și datorii comerciale*. O dată cu trecerea timpului contractele generatoare de instrumente financiare au evoluat și încă evoluează în complexitate. Tot mai multe entități economice derulează astăzi contracte de livrări de bunuri și servicii, sau chiar contracte de muncă cu plata în acțiuni ce vor fi emise. Acest fenomen a fost surprins de organismele de reglementare contabilă, motiv pentru care inclusiv IASB s-a preocupat de standardizarea lui, prin elaborarea IFRS 2 – *Plata pe baza de acțiuni*.

Potrivit reglementărilor contabile în vigoare recunoașterea unei achiziționări clasice de active financiare trebuie să se facă în funcție de data încheierii tranzacției (data la care entitatea se angajează să cumpere un activ) și atunci se apelează la metoda de evaluare la data de tranzacționare - sau în funcție de data decontării (data transferului sau livrării activului) și atunci se apelează la metoda de evaluare la data decontării. Ne raliem opiniei conform căreia „orice modificare a valorii juste a activului între data încheierii contractului și data decontării va fi înregistrată după aceeași metodă, ca și

cea utilizată la recunoașterea activului”⁵. Recunoașterea unui activ financiar în bilanț conform IAS 39 se va face atunci și numai atunci când entitatea devine parte din prevederile contractuale ale instrumentului.

Există o serie de elemente pe care le considerăm importanta a fi menționate: **data de tranzacționare** reprezintă data la care o entitate se angajează să cumpere un activ iar **data decontării** reprezintă data la care activul este livrat către entitate. În primul caz reflectarea în contabilitate în funcție de data de tranzacționare se referă la recunoașterea activului ce urmează a fi achitat, la data de tranzacționare iar în al doilea caz reflectarea în contabilitate în funcție de data decontării se referă la recunoașterea activului în data la care acesta este transferat către entitate⁶. Este de menționat faptul că “parte din prevederile contractuale” nu se identifică cu dreptul de proprietate ci mai degrabă cu partea de asumare a riscului pe care acestea-l generează sau acoperă după caz. În aceste condiții apreciem că recunoașterea unui instrument financiar ar trebui să se facă la data preluării majorității riscurilor.

Pe parcursul acestui demers științific am arătat faptul că în conformitate cu normele contabile din România⁷, prezentarea unui instrument financiar în situațiile financiare ale firmei se poate face atât în cadrul imobilizărilor financiare, cât și în cadrul activelor circulante de trezorerie. În cadrul acestei prezentări imobilizările financiare le-am delimitat în: participații, obligațiuni deținute pe termen lung și creanțe imobilizate. Introducerea termenului de NONparticipații a avut drept scop crearea condițiilor de a putea urmări mai ușor conceptul de participații în raport cu investițiile financiare. În aceste condiții prin participații am asimilat orice activ financiar deținut pe termen lung și care conferă un drept de proprietate asupra emitentului, iar prin NONparticipații am asimilat celelalte elemente care compun activele financiare imobilizate. Potrivit reglementărilor contabile prezentate, investițiile financiare par a fi doar investiții pe termen scurt în acțiuni deținute la entitățile afiliate, obligațiunile emise și răscumpărate, obligațiunile și alte valori mobiliare achiziționate în vederea realizării unui profit pe termen scurt.

În aceste condiții opinia noastră se rezumă la faptul că investițiile financiare sunt acele instrumente financiare care îi permit investitorului să fructifice, printr-o acțiune speculativă, un excedent temporar al fondului de rulment sau să-și acopere unele riscuri prin activarea unor fluxuri de trezorerie mult mai mici decât presupun încheierea efectivă a tranzacției. Astfel momentul recunoașterii unui activ financiar este momentul în care acesta va fi înregistrat în cadrul activelor, datoriiilor sau capitalurilor proprii ale entității, acesta fiind evidențiat în cadrul situațiilor financiare.

În accepțiunea standardului (IAS39) apreciem că **activelor financiare** în normele contabile din România *avem asimilate acțiunile și derivatele financiare* iar prin **datorie financiară** *avem asimilate obligațiunile*.

⁵ Ristea M., Dumitru C., Curpân A., Manea L., Nichita M., Sahlian D., *Politici și tratamente contabile – privind activele imobilizate*, Editura Tribuna Economică, București, 2007, pag. 212 și următoarele

⁶ Mățiș D., Pop A., *Contabilitate financiară*, Editura Casa Cărții de Știință, Ediția a III-a, București 2010, pag. 571

⁷ *** Ordin nr. 3055/2009 - Reglementare contabilă conformă cu Directiva a IV-a a Comunităților Economice Europene și cu Directiva a VII-a a Comunităților Economice Europene din 29/10/2009, Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 766bis din 10/11/2009, actul a intrat în vigoare la data de 01 ianuarie 2010

Deși structura reglementată prin normele naționale include în cadrul investițiilor financiare și elemente cum ar fi drepturi de tragere și efecte comerciale, opinăm că noțiunea de investiții financiare presupune acțiuni, obligațiuni și derivate financiare (instrumente derivate sunt⁸ contractele ferme de schimb la termen (forward), contractele swap de valute, contractele futures și instrumentele condiționale (opțiunile cumpărate sau vândute)) tranzacționate pe o piață reglementată, efectele comerciale nefiind altceva decât instrumente de plată sau după caz de garantare.

Concluzionăm printr-un activ financiar, în sensul standardului IAS 32, se înțeleg acțiunile și derivatele financiare iar printr-o datorie financiară, în sensul aceluiaș standard, se înțeleg obligațiunile de orice tip.

O concluzie intermندیară a este faptul că existența unei piețe active nu este suficientă pentru a asigura o valoare justă pentru instrument de capital. Valoare dată de piață are ca și componentă dependentă gradul de educare a investitorilor precum și resursele necesare efectuării unor astfel de investiții. În condițiile în care, spre exemplu, nu ne raportăm mai departe decât la modul de funcționare a pieței RASDAQ, din România, existența acesteia nu o putem considera element de referință în stabilirea unei valori juste în sens strict, întrucât această piață este guvernată în mare măsură de investitori slab educați în procesul bursier, iar piața de capital din România se confruntă cu mari deficite de capital. În aceste condiții nu putem afirma că valorile de tranzacționare a tuturor instrumentelor financiare de pe această piață reflectă valori juste, de aceea îi revine profesionistului contabil sarcina de a identifica toate acele elemente care să-i permită o reflectare cât mai fidelă a realității.

⁸ Ordin nr. 3055/2009 - Reglementare contabilă conformă cu Directiva a IV-a a Comunităților Economice Europene și cu Directiva a VII-a a Comunităților Economice Europene din 29/10/2009, Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 766bis din 10/11/2009, actul a intrat în vigoare la data de 01 ianuarie 2010 (132)

4. STUDIU EMPIRIC PRIVIND CORELAȚIA DINTRE PARTICIPAȚII ȘI RESPECTIV INVESTIȚII FINANCIARE CU INDICELE BET

Demersul științific elaborat în cadrul acestui capitol a pornit de la necesitatea identificării unor noi metode prin care s-ar putea transmite informații suplimentare către potențialii investitori cu privire la nivelul de dezvoltare a unei piețe (n.n. piața din România). Identificarea unor astfel de soluții sunt amplu dezbătute în literatura de specialitate recentă⁹. Astfel am pornit de la opt întrebări care s-au ridicat în activitatea de cercetare ce a avut drept scop delimitarea, înțelegerea, definirea și mai apoi utilizarea conceptelor de participații și investiții financiare la nivelul datelor culese și prelucrate din România pentru perioada 2004 - 2009.

S-a încercat utilizarea a trei indicatori globali construiți pe baza datelor furnizate, de entitățile economice care au intrat în calculul indicelui BET în perioada decembrie 2004 – decembrie 2009, prin intermediul situațiilor financiare publicate la nivel semestrial și anual. Datele culese din eșantionul de entități economice participante la studiu au fost prezentate sub forma unor serii temporale de valori a unor indicatori construiți la nivel național în cadrul acestuia și anume *Total active*, *Participații* și *Investiții financiare*.

Indicatorul Total active a fost obținut prin însumarea valorilor raportate ca **TOTAL ACTIV** din cadrul situațiilor financiare anuale și semestriale, raportate de entitățile economice care intră în calculul indicelui BET începând cu decembrie 2004.

Indicatorul Participații a fost obținut prin însumarea valorilor raportate ca **IMOBILIZĂRI FINANCIARE** din cadrul situațiilor financiare anuale și semestriale, raportate de entitățile economice care intră în calculul indicelui BET începând cu decembrie 2004.

Indicatorul Investiții financiare a fost obținut prin însumarea valorilor raportate ca **INVESTIȚII PE TERMEN SCURT** din cadrul situațiilor financiare anuale și semestriale, raportate de entitățile economice care intră în calculul indicelui BET începând cu decembrie 2004.

Ca indicator de referință ce caracterizează economia românească a fost ales indicele BET, acesta fiind utilizat ca sistem de referință în cadrul a numeroase studii realizate la nivel național.

Pentru a evidenția modul în care acești indicatorii economici și indicele bursier BET sunt conexați, interdependența dintre aceștia, am calculat o serie de coeficienți care să ne asigure obținerea unui model de corelație între indicatorii utilizați în cadrul acestui studiu.

În cadrul acestui demers științific s-a pornit de la premisa că *un anumit fenomen economic poate fi descris matematic printr-un model determinist construit pe baza a două mărimi măsurabile*, una dependentă (output) și una independentă (input),

⁹ vezi Jun Xia, Kimberly Boal and Andrew Delios, *When Experience Meets National Institutional Environmental Change: Foreign Entry Attempts of U.S. Firms in the Central and Eastern European Region*, Strategic Management Journal, Vol. 30, No. 12 (Dec., 2009), pp. 1286-1309

notate cu y , respectiv cu x , **și atunci se poate stabili o legătură cauzală** (dependența) dintre cele două variabile sub forma unei funcții: $f: \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}, y = f(x)$.

Scopul a fost de a determina dacă informațiile contabile furnizate prin intermediul situațiilor financiare pot fi folosite în crearea unei imagini de ansamblu asupra pieței prin stabilirea unui model comportamental specific. Acest fapt s-a realizat prin proiectarea unor funcții matematice care să redea legătura cauzală (dependența) dintre cele două variabile alese. Folosirea unor asemenea funcții, ca model pentru studiul problemelor economice de un anumit grad de complexitate, este limitată datorită faptului că se ia în calcul un singur factor de influență¹⁰.

Pe baza celor opt întrebări ridicate s-au formulat opt ipoteze care mai apoi au fost testate pentru a verifica existența unei corelații între diverși parametri așa după cum se poate observa și în figura de mai jos.

În urma testării au fost validate șase ipoteze din opt. Mai exact s-a stabilit că există corelații între participații și indicatorul total active, între participații și investiții financiare, între investiții financiare și total active, și între investiții financiare și BET.

Ipotezele care au presupus existența unei determinări între participații și indicele BET nu au fost validate.

Validarea celor șase ipoteze ne furnizează informația că mediul investițional din România este foarte atent la evoluția pieței în demersul acțiunilor speculative. Evoluția pozitivă a indicelui BET care caracterizează piața din România nu furnizează un grad ridicat de încredere pentru a transmite un trend similar și spre investițiile pe termen lung, fapt ce ne arată o imagine de neîncredere pe termen lung a investitorilor pentru piața din România.

¹⁰ Chifu – Oros C.I., *Matematici economice*, Presa Universitară Clujană, Cluj – Napoca, 2002, pag. 2

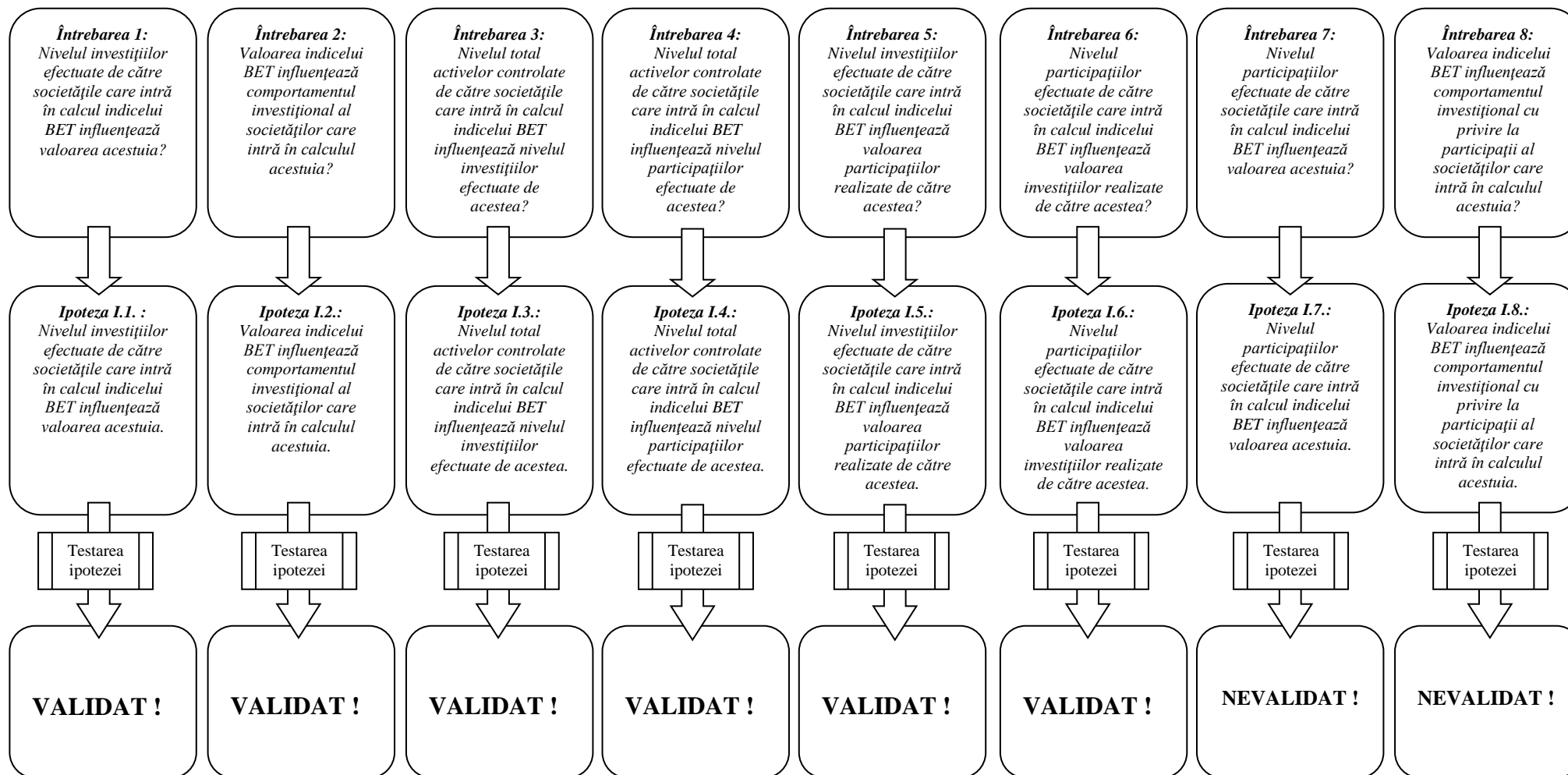

Figura nr. 1. Studiul efectuat pentru verificarea corelațiilor dintre indicii BET și indicatorii *total active, participații și investiții*

Deși o serie de legături ce au fost stabilite au putut fi prezentate sub forma unor funcții matematice, acestea nu pot avea pretenția unor modele matematice.

Este însă de remarcat faptul că, informațiile obținute pot constitui un început pentru crearea unor modele matematice care să furnizeze informații cu privire la comportamentul unei populații pe o piață determinată.

Acest fapt îl vom urmări în demersurile științifice viitoare pe care le vom întreprinde.

5. CONCLUZII GENERALE ȘI PERSPECTIVE ALE CERCETĂRII

Utilitatea unei cercetări științifice rezidă în necesitatea de a oferi răspunsuri la o serie de probleme concrete și actuale care pot contribui la o mai bună înțelegere a fenomenelor economice¹¹.

Cadrul reglementar din România permite asocierea în participație între două sau mai multe persoane juridice și/sau fizice, care pot opta la crearea unei „instituții” cu sau fără personalitate juridică.

Obiectivul prezentei lucrări de a delimita cadrul operațional al participațiilor, de a studia relațiile ce se cunosc precum și identificarea unora noi care la rândul lor pot fi semnificative, și mai mult, dacă aceste noi relații pot aduce un plus de informație util sistemului decizional, îl considerăm atins în condițiile în care o serie de ipoteze au fost validate. Testarea unor ipoteze cu o singură variabilă reprezintă un neajuns al prezentului demers științific.

Lipsa de experiență a pieței locale în operarea cu instrumente financiare, a limitat forma de prezentare a informațiilor cu privire la instrumentele financiare, fapt ce a limitat și rezultatele studiului întreprins.

Apreciem că, cele mai semnificative investiții financiare sunt cele care vor fi, sau vor putea fi decontate în instrumente de capitaluri proprii și titluri de credit negociabile pe piața de capital. Sub acest aspect, contractele care generează instrumente financiare s-ar putea diviza în contracte financiare care generează investiții financiare și contracte comerciale care generează creanțe și datorii comerciale. Acestea nu sunt prezentate distinct la ora actuală în cadrul situațiilor financiare, fapt ce îngreădește acuratețea unor calcule cu privire la compunerea unor indicatori globali.

Demersul științific realizat prin intermediul prezentei lucrări a condus la unele rezultate care au fost validate, însă care sugerează prudență în formularea unor concluzii definitive. Deși gradul de încredere cu care au fost validate primele cele șase problematice este de 99%, acesta trebuie privind cu scepticism datorită volumului restrâns de date analizate.

Pentru a rezolva această problemă datele care au stat la baza prezentei cercetări pot fi extinse dincolo de anul financiar 2004 întrucât indicele BET este operațional în cadrul Bursei de Valori București încă din anul 1997. Lipsa acestor date ne-a limitat în cadrul prezentului studiu de a verifica corelațiile existente doar la nivelul intervalului calendaristic decembrie 2004 – decembrie 2009. În perspectivă sperăm la extinderea acestui interval prin primirea de informații suplimentare de la entitățile economice care au făcut obiectul acestui studiu și care au fost detaliate în cadrul *tabloului structural al societăților care intră în calculul indicelui BET*. Creșterea acestui interval va conduce la rezultate mult mai concludente, și la fundamentarea mult mai riguroasă a concluziilor obținute.

De asemenea studiile viitoare pot acorda o nouă abordare legată de psihologia care stă la baza generării acestor fluxuri investiționale, fluxuri care au la baza acțiuni economice.

¹¹ Pop A., Iosivan O.-R., *The pricing of audit services: evidence from Romania*, Annales Universitatis Apulensis. Series Oeconomica, vol. 10/2008, Alba Iulia, 2008, pag. 212

O altă limită a prezentului demers științific este faptul că furnizează informații doar la nivelul investițiilor financiare care se manifestă prin intermediul altor entități economice („instituții” cu personalitate juridică) fără a cuprinde investițiile ce se desfășoară fără personalitate juridică.

Reflectarea detaliată a participațiilor în contracte cu personalitate juridică și contracte fără personalitate juridică ar putea permite identificarea de noi corelații care să susțină sau să infirme concluziile formulate.

Apreciem faptul că rolul oricărui demers științific este de a aduce un plus de cunoaștere și de a constitui premise noi pentru cercetări viitoare.

În opinia noastră acest studiu poate fi realizat și la nivelul altor țări, pentru a verifica dacă va conduce la rezultate similare. Compararea rezultatelor obținute la nivelul României cu rezultatele obținute la nivelor altor țări poate oferi investitorului elemente de analiză în fundamentarea deciziei de investire pe o piață națională sau regională.

Formularea de noi ipoteze prin identificarea și evaluarea și a altor corelații care să transmită informații suplimentare cu privire la situațiile cercetate poate reprezenta o direcție a demersurilor științifice viitoare.

Pe baza datelor reflectate în contabilitate se întocmesc diverse situații financiare care vor deveni suport de informații în cadrul procesului de documentare, analiză, previzional și decizional.

Rezultatele obținute în urma fluxurilor generate de acțiunile economice desfășurate în procesul investițional pot fi evaluate raportându-se la proiecțiile care au stat la baza deciziei de investire în cadrul lor. Analiza comparativă poate evidenția mai multe opțiuni în cadrul unui proces decizional devenind astfel un suport în cadrul procesului de decizie. De asemenea pe baza acestor rezultate se pot realiza și o serie de proiecții viitoare transformând aceste fluxuri informaționale în suport de previzionare.

Obținerea de rezultate la nivelul mai multor țări va putea oferi șansa comparării rezultatelor obținute, și realizarea de noi abordări în analiza fluxurilor financiare. Ultima tendință în literatura de specialitate din străinătate este de a se identifica factorii psihologici care stau la baza fenomenelor economice.

Rezultatele obținute la nivele naționale vor putea fi analizate avându-se în vedere culturile organizaționale din fiecare dintre țările analizate, cultura bursieră și implicit cultura economică.

Aceste noi rezultate vor putea furniza informații utile sistemelor decizionale care optează să se manifeste în cadrul unei economii naționale, în condițiile în care în momentul de față GLOBALIZARE este cuvântul de ordine. Considerată „un instrument pentru gestionarea puterii valorilor universale și a proceselor economice gobale”¹² globalizarea atrage după sine o structură de raportare contabilă accesibilă și identică pentru întreaga lume contabilă¹³.

¹² Mateș D., *Standardizarea sistemelor contabile contemporane în condițiile globalizării*, Annales Universitatis Apulensis, series Oeconomica, Finanțe – Contabilitate, Alba Iulia, 2006

¹³ Cenar I., *Standarde internaționale de contabilitate specifice sectorului public*, Tipografia Universității 1 Decembrie 1918, Alba Iulia, 2009, pag. 8

Referințe bibliografice

ARTICOLE ȘTIINȚIFICE DE SPECIALITATE

- 1 Ablad A., Mody A., „Financial reform: What Shakes It? What Shapes It?” *The American Economic Review*, 2005.
- 2 Acemoglu D., Johnson S. and Mitton T. „Determinants of Vertical Integration: Financial Development and Contracting Costs.” *The Journal of Finance*, Vol. 64, No. 3, Jun., 2009: pp. 1251-1290.
- 3 Altăr M. „Modelul Black & Scholes.” *Conferință în cadrul seminarului științific al catedrei de Finanțe Monetară, ASE*. București, noiembrie 1994.
- 4 Atrill P., Harvey D., McLaney E. *Accounting for Business*. Oxford: Editor Butterworth-Heinemann, 1994.
- 5 Baddeley M. „Convergence or Divergence? The Impacts of Globalisation on Growth and Inequality in Less Developed Countries.” *Internațional Review of Applied Economics*, Vol. 20, No. 3, July 2006: pag. 392, 391–410,.
- 6 Bold T. „Implications of Endogenous Group Formation for Efficient Risk-Sharing.” *The Economic Journal*, Vol. 119, No. 536, Conference Papers, Mar., 2009: pp. 562-591.
- 7 Bossert W. and Sprumont Y. „Non-Deteriorating Choice.” *Economica, New Series*, Vol. 76, No. 302, Apr., 2009: pp. 337-363.
- 8 Boubakri N., Cosset J.-C. and Smao H. „Credible Privatization and Market Sentiment: Evidence from Emerging Bond Markets.” *Journal of International Business Studies*, Vol. 40, No. 5, Jun. - Jul., 2009: pp. 840-858.
- 9 Chen D., Park S.H. and Newburry W. „Parent Contribution and Organizational Control in International Joint Ventures.” *Strategic Management Journal*, Vol. 30, No. 11, (Nov., 2009): pp. 1133-1156.
- 10 Cosh A., Cumming D. and Hughes A. „Outside Entrepreneurial Capital.” *The Economic Journal*, Vol. 119, No. 540, Oct., 2009: pp. 1494-1533.
- 11 Cristea Ș.M. *Armonizarea contabilă internațională și practicile contabile naționale – Studiu de caz pentru România și Italia*. Cluj – Napoca: Editura Accent, 2007.
- 12 Deaconu A. „Solution for measuring the fair value of workforce.” *Volumul conferinței internaționale Integrare europeană – noi provocări pentru economia României*, ed. A V-a. Oradea, 2009.
- 13 Delfgaauw J. and Dur R. „From Public Monopsony to Competitive Market: More Efficiency but Higher Prices.” *Oxford Economic Papers, New Series*, Vol. 61, No. 3, Jul., 2009: pp. 586-602.
- 14 Doh J. P., Bunyaratavej K. and Hahn E. D. „Separable but Not Equal: The Location Determinants of Discrete Services Offshoring Activities.” *Journal of International Business Studies*, vol. 40, No. 6, Aug., 2009: pp. 926-943.

- 15 Driessen Joost. „Is Default Event Risk Priced in Corporate Bonds.” *The Society for Financial Studies and Oxford University Press*, 2005: pag. 166.
- 16 Dushnitsky G. and Shaver J. M. „Limitations to Interorganizational Knowledge Acquisition: The Paradox of Corporate Venture Capital.” *Strategic Management Journal*, Vol. 30, No. 10, Oct., 2009: pp. 1045-1064.
- 17 Ermisch J., Gambetta D., Laurie H., Siedler T. and Uhrig S. C. N. „Measuring People's Trust.” *Journal of the Royal Statistical Society. Series A (Statistics in Society)*, Vol. 172, No. 4, Oct., 2009: pp. 749-769.
- 18 Festing M., Groening Y., Kabst R. and Weber W. „Financial Participation in Europe – Determinants and Outcomes, Economic and Industrial Democracy 20,” 1999: pag. 300.
- 19 Friebel G. and Giannetti M. „Fighting for Talent: Risk-Taking, Corporate Volatility and Organisation Change.” *The Economic Journal*, Vol. 119, No. 540, (Oct., 2009): pp. 1344-1373.
- 20 Gil-Bazo J. and Ruiz-Verdú P. „The Relation between Price and Performance in the Mutual Fund Industry.” *The Journal of Finance*, Vol. 64, No. 5, Oct., 2009: pp. 2153-2183.
- 21 Huang J. and Wang J. „Liquidity and Market Crashes.” *The Review of Financial Studies*, Vol. 22, No. 7, Jul., 2009: pp. 2607-2643.
- 22 Hutzschenreuter T. and Gröne F. „Product and Geographic Scope Changes of Multinational Enterprises in Response to International Competition, (), .” *Journal of International Business Studies*, Vol. 40, No. 7, Sep., 2009: pp. 1149-1170.
- 23 Indjejikian R. and Matějka M. „CFO Fiduciary Responsibilities and Annual Bonus Incentives.” *Journal of Accounting Research*, Vol. 47, No. 4, Sep., 2009: pp. 1061-1093.
- 24 Iosivan R. „Accounting for financial instruments.” vol. *Conferinței Internaționale Szent Istvan Egyetem*. Godollo, Ungaria, Septembrie 2004. pag. 211-223.
- 25 Jackson S.E. and Schuler R.S. „Understanding Human Resources Management in the Context of Organizations and their Environments.” *Annual Review of Psychology* 46, 1995: pag. 237 – 64.
- 26 Jensen M.C., Meckling W. H. „Theory of the firm: Managerial behavior, agency cost and ownership structure.” *Journal of Financial Economics*, vol. 3., 1976: pag. 303 - 360.
- 27 Kabst R., Matiaske W., Schmelter A. . „Financial Participation in British, French and German Organisation: A Neoinstitutionalist Perspective, “Economic and Industrial Democracy 27”.” *Department of Economic History, Uppsala University, Sweden*, 2006: pag. 56.
- 28 Kaler J. „Understanding participation.” *Journal of Business Ethics*, 1999: 125 - 135.
- 29 Kambourov G. „Labour Market Regulations and the Sectoral Reallocation of Workers: The Case of Trade Reforms.” *The Review of Economic Studies*, Vol. 76, No. 4, (Oct., 2009): pp. 1321-1358.
- 30 Keller G., Rady S., and Cripps M. “Strategic experimentation with exponential bandits”. Blackwell Publishing and American Finance

- Association, 2005.
- 31 Kenney M., Massini S. and Murtha T. P. „Offshoring Administrative and Technical Work: New Fields for Understanding the Global Enterprise.” *Journal of International Business Studies*, Vol. 40, No. 6, Aug., 2009: pp. 887-900.
- 32 Kisangani E. F. and Pickering J. „The Dividends of Diversion: Mature Democracies' Proclivity to Use Diversionary Force and the Rewards They Reap from It.” *British Journal of Political Science*, Vol. 39, No. 3 , Jul., 2009: pp. 483-515.
- 33 Kräkel M. and Sliwka D. „Should You Allow Your Employee to Become Your Competitor? On Noncompete Agreements in Employment Contracts.” *International Economic Review*, Vol. 50, No. 1 , Feb., 2009: pp. 117-141.
- 34 Kumar A. „Who Gambles in the Stock Market?” *The Journal of Finance*, Vol. 64, No. 4 , Aug., 2009: pp. 1889-1933.
- 35 Liu X., Wang C. and Wei Y. „Do Local Manufacturing Firms Benefit from Transactional Linkages with Multinational Enterprises in China?” *Journal of International Business Studies*, Vol. 40, No. 7 , Sep., 2009: pp. 1113-1130.
- 36 Mateș D. „Standardizarea sistemelor contabile contemporane în condițiile globalizării.” Alba Iulia: Annales Universitatis Apulensis, series Oeconomica, Finanțe – Contabilitate, 2006.
- 37 Meyer J.W., Rowan B. „Institutionalized Organizations: Formal Structure as Myth and Ceremony”.” *American Journal of Sociology* 83, 1977: pag. 340 – 63.
- 38 Meyer K. E. and Sinani E. „When and Where Does Foreign Direct Investment Generate Positive Spillovers? A Meta-Analysis.” *Journal of International Business Studies*, Vol. 40, No. 7 , Sep., 2009: pp. 1075-1094.
- 39 Michelacci C. and Quadri V. „Financial Markets and Wages.” *The Review of Economic Studies*, Vol. 76, No. 2 , Apr., 2009: pp. 795-827.
- 40 Montier F. „La diversité de la notion de groupe.” *Revue Française de Comptabilité*, nr. 271 octombrie 1995.
- 41 Musteen M., Datta D. K. and Herrmann P. „Ownership Structure and CEO Compensation: Implications for the Choice of Foreign Market Entry Modes.” *Journal of International Business Studies*, Vol. 40, No. 2 , Feb. - Mar., 2009: pp. 321-338.
- 42 Nagar V., Rajan M. V. and Saouma R. „The Incentive Value of Inventory and Cross-Training in Modern Manufacturing.” *Journal of Accounting Research*, Vol. 47, No. 4, Sep., 2009: pp. 991-1025.
- 43 Oprea R., Friedman D. and Anderson S. T. „Learning to Wait: A Laboratory Investigation.” *The Review of Economic Studies*, Vol. 76, No. 3 , Jul., 2009: pp. 1103-1124.
- 44 Peter C. B. Phillips, Jun Yu. „Jackknifing Bond Option Prices“.” *The Society for Financial Studies and Oxford University Press*, 2005: pag. 708.
- 45 Pop I.A., Fătăcean Gh. „Evaluarea economico - financiară a acțiunilor.” a V-a ediție a Simpozionului Contabilitate și Informatică de Gestiune. București, noiembrie 2004.

- 46 Pop A., Iosivan O.-R. „The pricing of audit services: evidence from Romania.” *Annales Universitatis Apulensis. Series Oeconomica*, vol. 10/2008, Alba Iulia, 2008: 212.
- 47 Pop C., Curuțiu C., Dumbrava P. „Bucharest Stock Exchange – The Effects of the Current Financial Crisis, Interdisciplinary Management Research V.” *The J.J.Strossmayer University of Osijek & Pforzheim Univeristy of Applied Sciences, Osijek*, 2009.
- 48 Pop C., Delaney T.D. „Bucharest Stock Exchange: the assesment of its evolution and position among emerging market exchanges in the region.” *37th Annual Conference Regionalism and Globalization April 8-10,, The Academy of International*. Dublin, 2010.
- 49 Pop C., Dumbravă P. „Bucharest Stock Exchange Evolution, November 1995 - November 2005.” *volume Interdisciplinary Management Research II, The J. J. Strossmayer University of Osijek & Pforzheim Univeristy of Applied Sciences*, 2006, Osijek., ISBN 953-253-007-X, , indexed ISI – Thomson: pag. 349-367.
- 50 Pop C., Gavruletea M., Curuțiu C. „Is BET index portfolio representative for Bucharest Stock Exchange?” *European Journal of Management*, 2008: 199 - 204.
- 51 Pop I.A. „Forme de asocieri în participație – cazul ROMVEST.” *Conferința Internațională Audit și Convergență Contabilă*. Cluj - Napoca: Editura Sincron, 2004.
- 52 Poutsma E. . „Financial participation and HRM în Europe”.” *HRM Network Conference*. Nijmegen, 15 November, 2001.
- 53 Puck J. F., Holtbrügge D., Mohr A.T., Lee S.-H. and Makhija M. „Beyond Entry Mode Choice: Explaining the Conversion of Joint Ventures into Wholly Owned Subsidiaries in the People's Republic of China.” *Journal of International Business Studies*, Vol. 40, No. 3, Apr., 2009: pp. 388-404.
- 54 Reitzig M. and Puranam P. „Value Appropriation as an Organizational Capability: The Case of IP Protection through Patents.” *Strategic Management Journal*, Vol. 30, No. 7 , Jul., 2009: pp. 765-78.
- 55 Schreiner M., Kale P. and Corsten D. „What Really Is Alliance Management Capability and How Does It Impact Alliance Outcomes and Success?” *Strategic Management Journal*, 2009: pag. 1395 - 1419.
- 56 Scott W. R. and Meyer J.W. (eds). *Institutional Envileiments and Organizations: Structural Complexity and Individualism*. CA: Sage: Thousand Oaks, 1994.
- 57 Scott W. R. *Organizations: rational, Natural and Open Systems*. Englewood Cliffs. NJ: Prentice Hall, 1992.
- 58 Sefton J. and Justin van de Ven. „Optimal Design of Means Tested Retirement Benefits.” *The Economic Journal*, Vol. 119, No. 541, (Nov., 2009): pp. F461-F481.
- 59 Stulz R. M. „Securities Laws, Disclosure, and National Capital Markets in the Age of Financial Globalization.” *Journal of Accounting Research*, Vol. 47, No. 2, *Regulation of Securities Markets: Perspectives from Accounting, Law, and Financial Economies*, May, 2009: pp. 349-390.

- 60 Ștefan D., ș.c. „Convergență vs armonizare contabilă – implicații în sectorul asigurărilor.” Alba Iulia: Annales Universitatis Apulensis, series Oeconomica, Finanțe – Contabilitate, 2006.
- 61 Tapalagă-Inoan C.M., Pop I.A. „Analiza economică a participațiilor străine în România.” a V-a ediție a Simpozionului Contabilitate și Informatică de Gestiune. București, noiembrie 2004.
- 62 Tiron Tudor A. „Consolidarea conturilor – necesitate a contabilității românești.” *Conferinței Științifice Internaționale “Economia românească – criză, adaptare, integrare europeană”, volumul I.* Sibiu: Editura Continent, 1995. pag. 220 – 222.
- 63 Tiron Tudor A. „Stabilitatea amplitudinii controlului exercitat asupra unei societăți în care deținem titluri.” *Revista de finanțe, credit, contabilitate*, nr. 1 1998: pag. 25 - 29.
- 64 Țugui Al. „Stadii și forme de manifestare ale contabilității în societățile comerciale.” *Revista de contabilitatea, expertiza și auditul afacerilor*, nr. 9 2005: 53.
- 65 Uvalic M., 2PEPPER Report. *Promotion of Employee Participation in Profits and Enterprise Results*. Commission of the European Communities, Brussels: Social Europe 3/91, 1991.
- 66 Vaughan-Wihitehead D. *“Workers` Financial Participation: East-West Experiences”*. Internațional Labour Office, Geneva: ILO Labour Management Series No. 80, 1995.
- 67 Walgenbach P. . „Personalpolitik aus der Perspektive des Institutionalistischen Ansatzes”, în . Munich: Hampp.” A. Martin and W. Nienhuser (eds) *Personalpolitik: Wissenschaftliche Erklärung der Personalpraxis* pag. 267-90.
- 68 Wang H.C., Jinyu He and Mahoney J.T. „Firm-Specific Knowledge Resources and Competitive Advantage: The Roles of Economic- and Relationship-Based Employee Governance Mechanisms.” *Strategic Management Journal, Vol. 30, No. 12* (), , Dec., 2009: pp. 1265-1285.
- 69 Xia J, Boal K. and Delios A. „When Experience Meets National Institutional Environmental Change: Foreign Entry Attempts of U.S. Firms in the Central and Eastern European Region.” *Strategic Management Journal, Vol. 30, No. 12*, (Dec., 2009): pag. 1286 - 1309.
- 70 Yongmiao Hong, Haitao Li. „Nonparametric Specification Testing for Continuous - Time Models with Applications to Term Structure of Interest Rates.” *The Society for Financial Studies and Oxford University Press*, 2005: pag. 37-38.
- 71 Zingales L. „The Future of Securities Regulation.” *Journal of Accounting Research, Vol. 47, No. 2, Regulation of Securities Markets: Perspectives from Accounting, Law, and Financial Economies* , May, 2009: pp. 391-425.

CĂRȚI ȘI LUCRĂRI DE SPECIALITATE

- 1 Achim M. I., Hada T. *Managementul și finanțarea afacerilor*. Cluj – Napoca: Editura Risoprint, 2007.
- 2 Anghelache G. *Bursa și piața extrabursieră*. București: Editura Economică, 2000.
- 3 Anghelache G. *Piața de capital – caracteristici, evoluții, tranzacții*. București: Editura Economică, 2004.
- 4 Baird A. J. *Option Market Making*. New York: Editura John Wiley & Sons, 1992.
- 5 Balogh A., Martin D.C. *Management*. McGraw-Hill Internațional Series în Management, 1991.
- 6 Barry J. Epstein, Abbas Ali Mirya. *IFRS 2005 Interpretarea și aplicarea Standardelor Internaționale de Contabilitate și Raportare Financiară*. Editura BMT Publishing House, 2005.
- 7 Bellentante B. “*La Bourse. Son fonctionnement et son role dans la vie économique*”. Paris: Hatier, 1992.
- 8 Berciu-Drăghicescu A., coordonator. *Manual de secretariat și asistență managerială*. București: Editura Univestității, 2003.
- 9 Boldea I. *Sistemul informațional și managementul întreprinderii*. Timișoara: Editura Eubeea, 2002.
- 10 Bonaci C.G. *Fundamente teoretice și practice ale contabilității instrumentelor financiare de la Jonathan’s Coffe – house și Tontine CoffeeHouse la vremuri de criza*. Cluj – Napoca : Editura Casa Cartii de Știință, 2009.
- 11 Boța – Avram F. *Imaginea fidelă în contabilitate*. Cluj – Napoca: Editura Risoprint, 2009.
- 12 Brealey R.A., Myers S.C. *Principle of Corporate Finance*. New-York: Editor McGraw-Hill, 1991.
- 13 Breban V. *Dicționar al limbii române contemporane*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1980.
- 14 Brezeanu P., Prăjisteanu B. *Gestiunea financiară a portofoliului*. București : Editura Economică, 2002.
- 15 Briciu S. *Contabilitate managerială – aspecte teoretice și practice*. București: Editura Economică, 2006.
- 16 Briciu S., Jaradat M., Stzliadis A., Socol A., Teiușan C.S. *Cost Based Management*. Athene: National Library of the Greek Academy, 2005.
- 17 Burja C. *Analiză economico – financiară – Aspecte metodologice și aplicații practice*. Cluj – Napoca: Editura Casa Cărții de Știință, 2009.
- 18 Buse G., coordonator. *Dicționarul complet al economiei de piață*. București: Editor “SOCIETATEA INFORMAȚIA”, 1994.
- 19 Cărpenaru S.D. *Drept comercial român, ed. V a*. București: Editura All Beck, 2004.
- 20 Cenar I. *Bazele contabilității – Fundamente teoretice*. Alba Iulia: Editura Aeternitas, 2009.
- 21 Cenar I. *Standarde internaționale de contabilitate specifice sectorului public -*

- Note de curs. Alba Iulia: Tipografia Universității 1 Decembrie 1918, 2009.
- 22 Ciobanu Gh. . *Bursa de valori și tranzacțiile la bursă*. București: Editura Economică, 1997.
- 23 Cistelean L. M. *Economia, eficiența și finanțarea investițiilor*. București: Editura Economică, 2002.
- 24 Collin P.H. *Dictionary of Banking and Finance*. Great Britain: Peter Collin Publishing, 1991.
- 25 Coteanu I., Seche L., Seche M., coordonatori. *Dicționarul explicativ al limbii române, ediția a II-a*. București: Editura Universul Enciclopedic, 1996.
- 26 Cotleț D. *Contabilitate – informație – decizie*. Timișoara: Editura Orizonturi Universitare, 1998.
- 27 Dalton J. *Piața acțiunilor*. București: Editura Hrema, 2000.
- 28 Deaconu A. *Valoarea justă concept contabil*. București: Editura Economică, 2009.
- 29 Deaconu S.-C. *Contabilitate aplicată*. Cluj – Napoca: Casa Cărții de Știință, 2009.
- 30 Dijmărescu I. *Bazele managementului*. București: Editura Didactică și pedagogică, 1996.
- 31 Dobrotă N. coordonator. *Dicționar de economie*. București: Editura Economică, 1999.
- 32 Dragoș C. *Bazele econometriei și modelări econometrice*. Cluj - Napoca: Editura MEDIAMIRA, 2008.
- 33 Dumbravă P. *Contabilitate financiară*. Cluj – Napoca : Presa Universitară Clujană, 2002.
- 34 Dumbravă P., Berinde D., Răchișan R.P., Bătrâncea L.M., Pop I.A. *Contabilitatea managerială de gestiune*. Cluj – Napoca: Editura Alma Mater, 2010.
- 35 Duțescu A. *Ghid pentru înțelegerea și aplicarea Standardelor Internaționale de Contabilitate*. București: Editura CECCAR, 2001.
- 36 Duțescu A. *Informația contabilă și piețele de capital*. București: Editura Economică, 2000.
- 37 Duțescu C. *Drepturile acționarilor*. București: Editura Lumina Lex, 2006.
- 38 Eiteman W., Dice Ch. A., Eiteman David K. “*The stock market*”. New York: McGraw Hill Book Company, 1996.
- 39 Epstein B.J., Mirza A.A. *Interpretarea și aplicarea Standardelor Internaționale de Contabilitate și Raportare Financiară*. București: Editura BMT Publishing Housde”, 2005.
- 40 F. le Bihan. “*Les placements de la tresorerie d’entreprise*”. Paris: Editure Eyrolles, 1988.
- 41 Feleagă N., Feleagă L. *Contabilitate consolidată. O abordare europeană și internațională*. București: Editura Economică, 2007.
- 42 Feleagă N., Malciu L., Bunea St. *Bazele contabilității – o abordare europeană și internațională*. București: Editura Economică, 2002.
- 43 Filip C.I. *Implicațiile financiar – contabile ale operațiunilor de import – export*. Cluj – Napoca: Editura Casa Cărții de Știință, 2008.

- 44 Gastineau G.L. *Dictionary of financial risk management*. Chicago Illinois: Propus Publishing Company, 1992.
- 45 Georgescu Roegen. *Legea entropiei și procesul economic*. București: Editura Politică, 1979.
- 46 Grigorie N.-L., Ungureanu M.A., Nedeluș. M., Florescu N., Dinescu E., Ungureanu M.D, Popeangă G., Iana T., Ciumag M., Boiță M., Pop V.R.. . *Dicționar legislativ fiscal*. București: Editura didactică și pedagogică, 2009.
- 47 Halpern P., Weston J.F., Brigham E.F. *Finanțe manageriale*. București: Editura Economică, 1998.
- 48 Hinkelmann E.G. *Dicționar de comerț exterior*. București : Editura Teora, 2001.
- 49 Hoanță N. *Capitalul firmei*. București: Tribuna Economică, 1998.
- 50 Holt P., Hein C. *Interantional Accounting, 6th edition*. Ohio: Dame Publishing, 2001.
- 51 Horomnea E. *Bazele contabilității – concepte, aplicații, lexicon*. Iași: Editura Sedcom Libris, 2003.
- 52 Horomnea E. *Fundamentele științifice ale contabilității. Doctrină. Concepte. Lexicon*. Iași: Editura Tipo Moldova, 2008.
- 53 Horomnea E. *Lexicon contabil – financiar armonizat cu Directivele Europene și Standardele Internaționale de Contabilitate*. Iași: Editura “SEDCOM LIBRIS”, 2003.
- 54 Horomnea E. *Tratat de contabilitate – teorii, concepte, principii, standarde*. Iași: Editura Sedcom Libris, 2001.
- 55 Horomnea E., Budugan D., Tabără N., Georgescu I., Bețianu L. *Bazele contabilității – concepte. Modele. Aplicații*. Iași: Editura Sedcom Libris, 2006.
- 56 Huian M.C. *Instrumente financiare: tratamente și opțiuni contabile*. București: Editura CECCAR, 2008.
- 57 Hull J.C. *Options, Futures & Other Derivatives*. USA: Prentice – Hall, 2000.
- 58 Ifrim E. *Piețele financiare și rolul lor în economia de piață, în: Contabilitatea, expertiza și auditul financiar*. București: CECCAR, nr. 12/2005.
- 59 Ionașcu I. *Epistemologia contabilității*. București: Editura Economică, 1997.
- 60 Malciu L., Feleagă N. *Reglementare și practici de consolidare a conturilor*. București: Editura CECCAR, 2004.
- 61 Manoiu N. *CODUL FISCAL COMPARAT*. București: Editura ConFisc, 2007.
- 62 Mățiș D., Pop A. *Contabilitate financiară*. Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință, 2010.
- 63 Mățiș D. *Contabilitatea operațiunilor speciale*. Deva: Editura Intelcredo, 2003.
- 64 Mățiș D. coordnator. *Bazele contabilității – Fundamente și premise pentru un raționament profesional autentic*. Cluj – Napoca: Editura Casa cărții de știință, 2010.
- 65 Mățiș D. și colectiv. *Aspecte teoretice și practice*. Cluj – Napoca: Editura Alma Mater, 2005.
- 66 Mățiș D., cordonator. *Bazele contabilității – aspecte teoretice și practice*. Cluj-Napoca: Editura Alma Mater, 2005.
- 67 Mățiș E.A. *Managementul performanței și riscului în băncile comerciale din*

- România. Cluj – Napoca: Editura Casa Cărții de Știință, 2009.
- 68 Matthews J.O. *Struggle and survival on WallStreet*. New York: Oxford University Press, 1994.
- 69 Muller V.O. *Situațiile financiare consolidate – Dezvoltări și aprofundări la nivel internațional, european și național*. Cluj – Napoca: Editura Alma Mater, 2010.
- 70 Munteanu V., Țurcan A. *Grupurile de societăți – consolidarea contabilă*. București: Editura Economică, 1998.
- 71 Mustață R.V. *Sisteme de măsurare a armonizării și diversității contabile – între necesitate și spontaneitate*. Cluj – Napoca: Editura Casa Cărții de Știință, 2008.
- 72 Nicolescu O., Verboncu I. *Management*. București: Editura Economică, 1997.
- 73 Nițchi St., Racovițan D. coordonatori. *Bazele prelucrării informațiilor și tehnologie informațională*. Deva: Editura Intelcredo, 1996.
- 74 Olteanu A., Olteanu M. A. *“Piețe de capital”*. București: Editura DARECO, 2003.
- 75 Palfi C.A. *Managementul financiar – contabil al riscurilor în activitatea bancară*. Cluj – Napoca: Editura Risoprint, 2009.
- 76 Pânteș P.I. Coordonator. *Contabilitatea financiară a agenților economici din România*. Deva: Editura INTECREDO, 1995.
- 77 Pânteș P.I. *Managementul contabilității românești, ediția a II-a*. Deva: Editura INTELCREDO, 1999.
- 78 Pânteș P.I., Bodea G. *Contabilitate românească armonizată cu Directivele Contabile Europene*. Deva: Editura Intelcredo, 2003.
- 79 Pânteș P.I., Bodea Gh. *Contabilitatea financiară românească*. Deva: Editura Intelcredo, 2009.
- 80 Pânteș P.I., Pop A., coordonatori. *Contabilitatea financiară a întreprinderii*. Cluj – Napoca: Editura Dacia, 2004.
- 81 Pereș I., Mateș D., Popa E.I., Pereș C., Domil A. *Bazele contabilității – conepțe și aplicații practice*. Timișoara: Editura Mirton, 2009.
- 82 Petris R., Istrate C., Budugan D., Georgescu I. *Ghid practic pentru înțelegerea și aplicarea Standardelor Internaționale de Contabilitate Situații financiare consolidate și contabilitatea investițiilor financiare*. București: Editura CECCAR, 2004.
- 83 Pop A. *Contabilitate financiară românească armonizată cu Directivele contabile europene și Standardele Internaționale de Contabilitate*. Editura INTELCREDO, 2002.
- 84 Pop A., Bădilă A., Pop I.A. *Bazele teoretice și metodologice ale contabilității în partidă dublă*. Cluj – Napoca : Presa Universitară Clujană, 2002.
- 85 Pop A., Ovidia D., Șerban C., Mangra M.G., Achim S. *Secvențe din contabilitatea întreprinderii*. Craiova: Editura Universitaria, 2005.
- 86 Pop C. . *Tranzacții și piețe financiare internaționale*. Cluj - Napoca: Presa Universitară Clujană, 2003.
- 87 Pop C. , Parpucea I. . *Gestiunea portofoliului de valori mobiliare*. Alba Iulia: AISTEDA , 2000.
- 88 Pop C. *Piețe financiare*. Cluj-Napoca: Editura Todesco, 2003.

- 89 Pop C. *Piețe financiare*. Cluj-Napoca: Editura TODESCO, 2000.
- 90 Popa I.E., Briciu S., Oprean I., Bunget O., Pereș C., Pete Ș. *Bazele contabilității*. București: Editura Economică, 2009.
- 91 Richard L. Daft. *Management*. New York: The Dryden Press, 1996.
- 92 Ristea M., Dumitru C.G. *Contabilitate aprofundată*. București: Editura Universitară, 2005.
- 93 Roegen G. *Legea entropiei și procesul economic*. București: Editura Politică, 1979.
- 94 Ross S.A., Westerfield R.W., Jaffe J.F. *Corporate finance*. Boston, 1993.
- 95 Rothfeldt M., Ljungstrom F. "*Les marchés d'options*". Paris: Buter Editions, 1990.
- 96 S.-C., Deaconu. *Îndrumar în contabilitate*. București: Editura Universitară, 2008.
- 97 Scorțescu I.F. *Societățile de grup*. Iași: Editura "JUNIMEA", 2005.
- 98 Silveszter F. *Cercetare conceptuală și empirică privind raportările financiare din România și Ungaria – convergență și conformitate cu IFRS*. Cluj – Napoca: Editura Casa Cărții de Știință, 2008.
- 99 Tabără N. *Contabilitatea Națională a României*. Iași: Editura Sedcom libris, 2005.
- 100 Tabără N. *Control de gestiune*. Iași: Editura TipoMoldova, 2009.
- 101 Tabără N. coordonator. *Control de gestiune*. Iași: Editura Tipo Moldova, 2009.
- 102 Tabără N. *Modernizarea contabilității și controlului de gestiune*. Iași: Editura Tipo Moldova, 2006.
- 103 Tabără N., Horomea E., Toma C. *Conturile anuale în sistemul decizional*. Iași: Editura Tipo Moldova, 2001.
- 104 Tabără N., Horomnea E., Mircea M.-C. *Contabilitate internațională*. Iași: Editura Tipo Moldova, 2009.
- 105 Tiron Tudor A., . *Consolidarea conturilor*. București: Editor "Tribuna economică", 2000.
- 106 Tiron Tudor A., coordonator,. *Combinări de întreprinderi – fuziuni și achiziți*. Editura Accent, 2005.
- 107 Tiron Tudor A., Fulop M.T., Cîrstea A., Iosivan R., Covaciu L., Costea A. *Fundamentele auditului financiar*. Cluj – Napoca: Editura Accent, 2009.
- 108 Tiron-Tudor A. *Contabilitate financiară a societăților comerciale mici și mijlocii*. Cluj – Napoca: Editura Dacia, 2004.
- 109 Todea Al. *Managementul investițiilor pe piața de capital*. Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință, 2003.
- 110 Todea N. *Teorie contabilă și raportare financiară*. Alba Iulia: Editura Aeternitas, 2009.
- 111 Tulai H. *Piețe financiare*. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 2002.
- 112 Țățu L., Șerbănescu C., Ștefan D., Cataramă D., Nica A. *Fiscalitate de la lege la practică, Ediția a III-a*. Editura C.H. Beck, 2006.
- 113 Widdowson H. G. . *Oxford Advanced Learner's Dictionary*. Oxford: Oxford University Press, 1993.

REVISTE

1. Colecția revistei Piața financiară, 1998 – 2010
2. Colecția revistei Tribuna Economică, 1998 – 2010
3. Colecția ziarului Bursa 1998 – 2010
4. Colecția Ziarului financiar, 2000 – 2010
5. Colecția revistei Capital, 1998 – 2010
6. Colecția Revista de Drept Comercial, 2000 - 2010
7. Colecția reviste Audit Financiar, 2007 - 2010

LEGISLAȚIE

1. *** proiect GHID practic de aplicare a Reglementărilor contabile armonizate cu Directiva a IV-a a Comunităților economice europene și cu Standardele Internaționale de Contabilitate
2. *** STANDARDE INTERNAȚIONALE DE CONTABILITATE, Ediția 2007, Editura Economică București 2008
3. *** Standarde Internaționale de Raportare Financiară, Editura CECCAR, București 2005 - 2007
4. Codul Fiscal al României *din 22/12/2003 Versiune consolidată la data de 01/01/2010*
5. DECIZIE Nr. 9 din 8 octombrie 2003 pentru aprobarea soluțiilor referitoare la aplicarea unor prevederi legale privind impozitul pe profit, coroborate cu Reglementările contabile armonizate cu directivele europene și cu Standardele Internaționale de Contabilitate
6. Directiva a VII-a a Comunităților Economice Europene din 29/10/2009, Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 766bis din 10/11/2009, actce a intrat in vigoare la data de 01 ianuarie 2010
7. Legea concurenței nr. 21/1996, publicată în M. Of. Nr. 280/31.03.2004, cu modificările și completările ulterioare adoptate prin OUG nr. 121/04.12.2003, aprobată prin Legea nr. 184/2004
8. Legea nr. 133/1996 pentru transformarea Fondurilor proprietății Private în societăți de investiții financiare
9. Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale
10. Legea nr. 297 din 28 iunie 2004 privind piața de capital, art. 2 al. (1), pct. 7, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 571 din 29 iunie 2004
11. Legea societăților comerciale *din 16/11/1990, Versiune actualizată la data de 30/10/2005*, privind societățile comerciale cu modificările din următoarele acte: Legea nr. 302/2005, Legea nr. 85/2006, Legea nr. 164/2006, Legea nr. 441/2006, Legea nr. 516/2006, O.U.G. nr. 82/2007, O.U.G. nr. 52/2008 publicată în MOF nr. 333 din 30/04/2008, Legea nr. 284/2008 publicată în MOF nr. 778 din 20/11/2008, Legea nr. 88/2009 publicată în MOF nr. 246 din 14/04/2009
12. O.M.F.P. nr. 306/2002 pentru aprobarea Reglementărilor contabile simplificate armonizate cu directivele europene
13. OMF nr. 772/2000 de aprobare a Normelor privind consolidarea conturilor
14. Ordin nr. 3055/2009 - Reglementare contabilă conformă cu Directiva a IV-a a Comunităților Economice Europene și cu Directiva a VII-a a Comunităților Economice Europene *din 29/10/2009, Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 766bis din 10/11/2009*,

actul a intrat in vigoare la data de 01 ianuarie 2010

15. O.U.G nr. 23/2002 privind valorile mobiliare, serviciile de investiții financiare și piețe reglementate publicată în M.Of. 238/09.04.2002
16. OMFP nr. 907/2005 privind aprobarea categoriilor de persoane juridice care aplică reglementările contabile conforme cu IFRS

SITE-URI INTERNET

1. <http://europa.eu.int>
2. <http://leglatie.just.ro>
3. www.accaglobal.com
4. www.bmfms.ro
5. www.bnro.ro
6. www.brm.ro
7. www.bvb.ro
8. www.ceccar.ro
9. www.cme.co
10. www.cnvmr.ro
11. www.ey.com
12. www.fasb.org
13. www.fitchratings.com
14. www.focusifrs.com
15. www.frc.org.uk
16. www.gtnews.com
17. www.iasb.org
18. www.iasplus.com
19. www.icaew.co.uk
20. www.ifac.org
21. www.imf.org
22. www.isda.org
23. www.kmarket.ro
24. www.kpmg.com
25. www.mfinante.ro
26. www.nyse.com
27. www.pwc.com
28. www.scrgrup.ro
29. www.unopc.ro
30. www.consultant-investitii.ro